

Kompetencije i stavovi odgojitelja o provedbi glazbenih aktivnosti u vrtiću

Horvat, Hana

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:837830>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-30**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Hana Horvat

**KOMPETENCIJE I STAVOVI ODGOJITELJA O
PROVOĐENJU GLAZBENIH AKTIVNOSTI U VRTIĆU**

Diplomski rad

Čakovec, srpanj 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Hana Horvat

**KOMPETENCIJE I STAVOVI ODGOJITELJA O
PROVOĐENJU GLAZBENIH AKTIVNOSTI U VRTIĆU**

Diplomski rad

Mentor rada: Branimir Magdalenić,
umjetnički savjetnik

Čakovec, srpanj 2024.

Zahvala

Zahvaljujem svojoj obitelji i zaručniku Mariju koji su mi bili podrška tijekom cjelokupnog studiranja, što su me podržavali i osigurali mi uvjete za nesmetano obavljanje studijskih zadataka. Zahvaljujem i kolegici Ivani koja mi je bila velika podrška tijekom studiranja na diplomskoj razini te odlična suradnica u izradi istraživanja za potrebe kolegija.

Hvala i asistentu Tomislavu Cvrtili na izdvojenom vremenu i pomoći u izradi ovog istraživanja. Na kraju, zahvalila bih i mentoru rada, umjetničkom savjetniku, Branimiru Magdaleniću koji je za vrijeme mojeg cjelokupnog studiranja bio dio cijele priče, od završnog pa sve do diplomskog rada, pružajući mi motivacijsku i stručnu podršku.

SAŽETAK

Dobro je poznat pozitivan učinak glazbe na cjelokupan razvoj djeteta rane i predškolske dobi. U svrhu ostvarivanja mogućih dobiti glazbe, potrebno je da odgojitelj bude kvalitetno obrazovan, da prati aktualne dokumente koji propisuju smjernice za rad te da bude osobno motiviran u cjeloživotnom usavršavanju, pa tako i u području glazbe.

Ovo istraživanje provedeno je s ciljem da se ispituju kompetencije i stavovi odgojitelja/ica o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću na području Međimurske, Varaždinske i Krapinsko-zagorske županije. Prikupljeno je 103 odgovora u online anketnom upitniku provedenom u travnju, 2024. godine. U istraživanju su postavljene četiri hipoteze. Prva hipoteza glasi: odgojitelji koji imaju više radnog iskustva značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji imaju manje radnog iskustva; druga hipoteza je: odgojitelji koji imaju viši stupanj obrazovanja značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji imaju niži stupanj obrazovanja; treća hipoteza glasi: odgojitelji koji se aktivno bave ili su se bavili glazbom značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji se ne bave aktivno glazbom; i četvrta hipoteza je: odgojitelji koji imaju dodatno glazbeno obrazovanje značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji nemaju dodatno glazbeno obrazovanje.

Prva i druga hipoteza pokazale su kako za radno iskustvo i razinu obrazovanja odgojitelja ne postoji statistički značajna povezanost u procjeni vlastitih stavova i kompetencija o provedbi glazbenih aktivnosti u vrtiću. Međutim, hipoteze o bavljenju glazbenim aktivnostima u slobodno vrijeme i hipoteza o završenom glazbenom obrazovanju odgojitelja pokazale su statistički značajnu povezanost s pozitivnijim stavovima i kompetencijama u provedbi glazbenih aktivnosti u vrtiću. Zaključuje se da bi odgojitelji, nakon obrazovanja, trebali nastaviti uvježbavati i usavršavati stečena znanja kako bi bili samopouzdaniji u provedbi glazbenih aktivnosti u vrtiću.

Ključne riječi: glazbene aktivnosti, rani i predškolski odgoj, stavovi i kompetencije odgojitelja, obrazovanje

Summary

Competencies and Attitudes on Implementation of Musical Activities in Kindergarten

It is well known that music has a positive impact on the overall development of young and preschool children. To achieve the potential benefits of music for children, it is necessary for the educator to be well-educated, to follow current documents that set guidelines for their work, and to be personally motivated for lifelong learning, including in the field of music.

This research was conducted to examine the competencies and attitudes of educators in performing music activities in kindergartens in the areas of Međimurska, Varaždinska, and Krapinsko-Zagorska County. 103 responses were collected in an online survey conducted in April 2024. In the study, four hypotheses were set. The first hypothesis states: educators with more work experience evaluate their own competencies and attitudes towards conducting musical activities in kindergartens significantly more positively than those with less work experience. The second hypothesis states: educators with a higher level of education evaluate their own competencies and attitudes about conducting musical activities in kindergarten significantly more positively than those with a lower level of education. The third hypothesis states: educators who are actively involved or have been involved in music evaluate their own competencies and attitudes towards conducting musical activities in kindergartens significantly more positively than those who are not actively involved in music. The fourth hypothesis states: educators with additional music education evaluate their own competencies and attitudes towards conducting musical activities in kindergartens significantly more positively than those without additional music education.

The first and second hypotheses showed that there is no statistically significant correlation between work experience or the level of education of educators and their self-assessment of attitudes and competencies in conducting musical activities in kindergartens. However, the hypotheses regarding engagement in musical activities during free time and the completion of music education showed a statistically significant correlation with more positive attitudes and competencies in conducting musical activities in kindergartens. It is concluded that educators, after their formal education, should continue to practice and refine the knowledge they have acquired to become more confident in conducting musical activities in kindergartens.

Keywords: musical activities, preschool education, attitudes and competencies of educators, education

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Obrazovanje odgojitelja	2
2.1. <i>Glazbene kompetencije odgojitelja</i>	3
2.2. <i>Glazbeni odgoj u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje</i>	4
3. Glazbene aktivnosti u vrtiću	6
3.1 <i>Pjevanje</i>	7
3.2. <i>Sviranje</i>	8
3.3 <i>Slušanje</i>	9
3.4 <i>Igre s pjevanjem i ples</i>	10
4. Uloga odgojitelja u glazbenim aktivnostima	12
5. Metodologija	13
5.1. <i>Cilj istraživanja i hipoteze</i>	13
5.1.1. <i>Uzorak ispitanika</i>	14
5.1.2. <i>Prikupljanje podataka</i>	14
5.1.3. <i>Instrument</i>	14
6. Rezultati i rasprava	17
7. Zaključak	28
8. Literatura	30
9. Prilozi	33
9.1 <i>Online anketni upitnik</i>	33

1.Uvod

Glazbeni razvoj je jedan dio dječjeg općeg razvoja, a rana i predškolska dob vrijeme je za razvoj glazbenih sposobnosti. Djeca se rađaju s predispozicijama za razvoj glazbenih sposobnosti, no okolina će imati ključnu ulogu u tome do koje granice će se one razviti (Marić, Goran, 2013). Danas su glazbeni sadržaji dostupniji nego prije. Međutim, zasićenost glazbom povlači za sobom nemogućnost izbora kvalitetne glazbe, što nadalje dovodi do problema kako na primjeren način okružiti djecu kvalitetnim glazbenim sadržajem. U odgojiteljskoj profesiji važno je pratiti promjene u svijetu, kako u samom sustavu obrazovanja, tako i u praksi. Nekadašnji pristup glazbenim aktivnostima u vrtiću težio je usvajanju pjesmica što se suprotstavlja suvremenim paradigmatima odgoja. Suvremen odgojitelj treba težiti da kod djece pobuđuje želju za istraživanje glazbe i njezinih sastavnica, a ne usvajanju glazbenog sadržaja.

Brojna istraživanja dokazuju pozitivne učinke glazbe na cjelokupan razvoj djeteta rane i predškolske dobi. Glazba potiče kognitivni razvoj, razvoj govora, pažnje, osjetila sluha, vida, razvoj matematičkih vještina, kreativnosti, socijalne prilagodljivosti, i tako dalje (Hegeduš, 2010). Stoga je od velike važnosti da odgojitelji, tijekom školovanja, dobro upoznaju i usvoje glazbena, ali i metodička znanja potrebna za rad s djecom u predškolskim ustanovama. U radu s djecom, odgojitelji bi trebali prakticirati četiri glazbena područja: pjevanje, slušanje glazbe, sviranje i usklađivanje glazbe i pokreta. Glazbeno znanje će im poslužiti u odabiru prikladnih glazbenih sadržaja koje djeca mogu pjevati (jer su prilagođeni njihovim glasovnim mogućnostima), moći će poticati spontano pjevanje (jer pjevanje pogoduje stvaranju ugodna atmosfera u skupini), odabrati sadržajno primjerene tekstove pjesama s jednostavnim melodijama, i tako dalje.

Kvaliteta rada odgojitelja bitno ovisi o osobnim percepcijama odgojitelja vezanim uz važnost provođenja određenih sadržaja, pa tako i glazbenih. Istraživanje provedeno u ovom radu nastoji obuhvatiti stavove i kompetencije odgojitelja o glazbenim aktivnostima koje provode u predškolskim ustanovama Međimurske, Varaždinske i Krapinsko-zagorske županije. Rezultati dosadašnjih istraživanja ukazuju da je glazba zastupljena u gotovo svakodnevnom radu odgojitelja što upućuje na pozitivne stavove o važnosti provođenja glazbenih aktivnosti u predškolskim ustanovama.

2. Obrazovanje odgojitelja

Odgojitelji su se u Republici Hrvatskoj do 2005. godine obrazovali na učiteljskim akademijama ili visokim učiteljskim školama. Provodio se dvogodišnji program kojim se stjecala viša stručna sprema i naziv odgojitelj predškolske djece. Iznimke u tom periodu bile su Visoka učiteljska škola u Rijeci i Osijeku gdje se studij razlikovao po dužini trajanja i nastavnom planu i programu. Završetkom studija u Rijeci stjecao se stručni naziv prvostupnik predškolskog odgoja, što je potaknulo na razmišljanje o potrebi produljivanja vremena studija kako bi se osposobio kompetentan odgojitelj. Akademske godine 2006./2007. na području visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj počinje primjena Bolonjske deklaracija što je rezultiralo mnogim promjenama. Odgojiteljski studij postaje trogodišnji stručni studij. Bolonjskom preobrazbom naglašava se potreba za ostvarivanje općih i specifičnih kompetencija studenata koje proizlaze iz potrebe struke. Također, nastoji se osposobiti studente za kontinuirani, cjeloživotni razvoj kako bi budući odgojitelji bili spremni na promjene, rasprave i suradnju s drugim odgojiteljima, stručnim timom, roditeljima i ostalim članovima zajednice, sve u cilju poboljšanja kvalitete vlastite prakse. Promjene su se odrazile i u sadržaju studija. Povećao se izbor obveznih i izbornih sadržaja kako bi se povećao uvid u različite teorije i pristupe u ranom odgoju i obrazovanju (Hegeduš, 2010).

Akademske godine 2010./2011. upisana je prva generacija sveučilišnog diplomskog studija ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj (Anđelić, 2022). Nadalje, omogućilo se napredovanje odgojitelja magistra do razine doktorata znanosti te je njihovo zvanje jednako vrijedno kao i ostala akademska zvanja (Krstović, 2009; Mendeš, 2013, prema Anđelić, 2022). Vitko (2022) smatra da su se dogodile važne promjene u sustavu obrazovanja. Opisuje kako se u prošlosti od odgojitelja očekivala stabilnost u radu, a danas se zahtijeva fleksibilnost i prilagodljivost suvremenom dinamičnom svijetu. Sukladno tome, suvremen promjenjiv način života iziskuje potrebu cjeloživotnog obrazovanja odgojitelja. Brojna istraživanja utvrdila su da kvaliteta ranog djetinjstva direktno utječe na razvojni doseg odraslog čovjeka. Shodno tome, važna je promjena sa stručnog na sveučilišni studij ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja kojim odgojitelji stežu nove kompetencije. Kvalitetnije obrazovanje odgojitelja zasigurno će se odraziti i na kvalitetu rada odgojno-obrazovnih ustanova, a razvijanje novih kompetencija predstavlja temelj procesa za cjeloživotno obrazovanje (Hegeduš, 2010).

2.1. Glazbene kompetencije odgojitelja

Rano djetinjstvo ima značajnu ulogu za kasniji cjelokupan razvoj. Uvjeti u kojima dijete provodi aktivnosti, njegova samoinicijativa, samostalnost te cjelokupni socio-emocionalni, intelektualni i tjelesni razvoj ovise o odgojitelju. Njegova zadaća je da uoči i uvažava djetetove individualne karakteristike te da istovremeno razvija djetetov puni potencijal. Osim što može poticati djetetov razvoj, svojom nekompetentnošću može ga i ograničavati. Važno je da budući odgojitelj ima teoretska znanja o djetetovom razvoju i učenju, znanja o razvojnom pristupu kurikulumu, kako organizirati poticajno okruženje, da ima prilike komunicirati o svojim idejama s drugima i graditi osjećaj za inicijativu i kooperaciju, da je sposoban promatrati djece i prepoznati njihove potrebe (Hegeduš, 2010).

„Prema općoj definiciji kompetencije predstavljaju dinamičku kombinaciju kognitivnih i metakognitivnih vještina, znanja i razumijevanja, međuljudskih, intelektualnih i praktičnih vještina te etičkih vrijednosti.“ (Vitko, 2022., str. 11). Odgojitelj preuzima veliku odgovornost za razvoj djeteta zbog toga je iznimno važno da posjeduje raznolike vještine, spoznaje, odnosno kompetencije. Što se tiče glazbenih kompetencija koje su potrebne odgojitelju za rad, Bačlija Sušić (2018) ih dijeli u tri kategorije: temeljne glazbene kompetencije, kompetencije iz metodike glazbene kulture i kompetencije za provođenje glazbeno-stvaralačkih aktivnosti. Od odgojitelja se očekuje da zna djeci demonstrirati, reproducirati i primijeniti različite glazbene sadržaje (Borota, 2016., prema Petričević, 2018). Habuš Rončević (2014) kao temeljna glazbena znanja i vještine odgojitelja za upoznavanje djece s glazbom navodi: slušanje i upoznavanje glazbe, pjevanje, sviranje, melodijske i ritamske improvizacije te izvođenje glazbenih igara. U praksi se pokazalo kako se odgojitelji više usmjeravaju na sadržaje koje prenose djeci, a ne na same glazbene sposobnosti koje će djeca razvijati. Također, kod izvedbe glazbenih aktivnosti najviše koriste vlastiti glas, odnosno pjevanje, a ostale načine, poput sviranja instrumenata ili slušanja glazbe zanemaruju (Miočić, 2012). Pojavu ovog problem Vitko (2022) tumači u *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* u kojem nedostaju odrednice za provođenje glazbenih aktivnosti.

Svakodnevni rad u vrtiću potrebno je planirati, što podrazumijeva i planiranje aktivnosti u području glazbe. Tijekom planiranja potrebno je uzeti u obzir osobine i mogućnosti dječjeg glasa, osjećaj za metar i ritam, sposobnost pamćenja i reproduciranja, ali i estetsku vrijednost sadržaja (Petričević, 2018). Glazbenim odgojem nastoji se razvijati glazbeni sluh, glas, sviranje na dječjim instrumentima te poticati samostalno dječje glazbeno

stvaralaštvo, a sam način realizacije razvojnih zadaća ovisi o kompetencijama odgojitelja (Vidulin, 2016).

2.2. Glazbeni odgoj u Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Kvalitetan i cjelovit rast djeteta će postići u uvjetima gdje se prati postupnost njegova razvoja ovisno o individualnim potrebama. Kako bi se osigurali uvjeti u kojima svako dijete može razvijati svoje snage i mogućnosti potreban je dokument, odnosno kurikulum, koji će precizirati i sustavno definirati ciljeve, zadaće, sadržaje, organizaciju, metode, medije i strategije odgojno-obrazovnog rada (Vitko, 2022). Nekadašnji tradicionalni, zatvoreni kurikulum od 2015. godine zamijenio je nov, otvoren i suvremen *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* [NKRPOO]. Dokument sadrži polazišta, vrijednosti, načela i ciljeve za oblikovanje odgojno-obrazovnog procesa i kurikuluma svakog vrtića. Također, definira kvalitetu odgojno-obrazovne prakse gdje kvalitetu vrtića određuju djelatnici svojim profesionalnim znanjem i razumijevanjem vlastite odgojno-obrazovne prakse te osobnom motiviranošću za proces njezina unapređenja (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, NN 05/15).

Glazba u NKRPOO (2015) spominje se u dva područja. Jednom u poglavlju kompetencije: „Kulturna svijest i izražavanje”, gdje se objašnjava da se kulturna svijest i izražavanje razvijaju poticanjem stvaralačkog izražavanja kroz umjetnička područja koja uključuju glazbu, ples, književnu, kazališnu i vizualnu umjetnost. U poglavlju „Kultura vrtića” opisuje se poticajno prostorno-materijalno okruženje vrtića. Nadalje, spominje se glazba kao dio svakodnevnog sadržaja uz jezične, matematičke, prirodoslovne i druge sadržaje učenja koji trebaju biti istraživačkog karaktera. Kod daljnjeg opisa, za područje glazbe, navedeno je da kvalitetno okruženje omogućuje istraživanje zvukova, tonova, melodija, glazbe i pokreta (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, NN 05/15).

Zastupljenost glazbenih aktivnosti u praksi ovisi o usmjerenosti trenutnih programa, odnosno kurikuluma. Tradicionalni pristup naglašavao je usvajanje pjesme, a metodički pristup temeljio se na: motivaciji djece, demonstraciji pjevanja odgojitelja, pjevanju same djece i uvježbavanju pjesme. Nasuprot tome, suvremen pristup stavlja naglasak na istraživanje glazbe i različitih zvukova (Mendeš, Dobrota, 2022). U svrhu samostalnog dječjeg istraživanja glazbe potrebno je poticajno okruženje koje označava opremljenost glazbenim

materijalima (udaraljke, dječji instrumenti koje su djeca sama izradila i dr.). Time će se djeci omogućiti da tijekom igre istražuju ponuđene materijale, stvaraju cjelovita iskustva (spoznajna, socio-emocionalna, psihomotorna) te razvijaju kompetencije u skladu sa suvremenim pedagoškim paradigmama (Pintar, 2020., prema Mendeš, Dobrota, 2022).

3. Glazbene aktivnosti u vrtiću

Glazbene aktivnosti u vrtiću su posebna vrsta aktivnosti koja omogućuje djeci da izražavaju svoje osjećaje i potrebe. „*Od svih umjetnosti muzika je djeci najmlađe dobi najdostupnija već od rođenja. Živahan i dinamičan muzički govor privlači dječju pažnju i već kod prvih susreta izaziva radost.*” (Manasteriotti, 1981., str. 1). Pažljivo odabrana glazba, razvijat će u djetetu potrebu i želju za slušanjem, pridonijet će stvaranju ugodne i mirne atmosfere koja je vrlo važna u dječjem razvoju (Marić, Goran, 2013). Općenito, aktivnost u vrtiću je način vođenja programa do realizacije jednog ili više sadržaja (Gospodnetić, 2015). Djecu je potrebno motivirati i potaknuti na glazbene aktivnosti jer će u protivnom, forsiranjem, doći do odbojnosti prema takvim aktivnostima (Sabljić, 2023). U predškolskom razdoblju naglasak je na razvijanju četiri područja koja djeluju na glazbenu osjetljivost: pjevanje, sviranje, slušanje glazbe i usklađivanje glazbe i pokreta. Period od druge do šeste godine je ključan jer se u tom periodu svi potencijali razvijaju do svog maksimuma (Marić, Goran, 2013). Vrste (sadržaji) glazbenih aktivnosti koji se pojavljuju u vrtiću su: igre s pjevanjem, obrada pjesmice (ili ponavljanje), obrada brojalice (ili ponavljanje), aktivno slušanje glazbe, poticanje dječjeg stvaralaštva i sviranje na udaraljka (Gospodnetić, 2015). Odgojitelji najčešće prakticiraju prve tri vrste glazbenih aktivnosti (igre s pjevanjem, obradu/ponavljanje pjesme ili brojalice). Iako se ne ubraja u aktivnost, pasivno slušanje glazbe također treba biti metodički osmišljeno (Gospodnetić, 2015).

Metodički postupak je: „*skup načina rada kojima odgajatelj ponavlja pjesmu, brojalicu ili slušanje glazbe u sklopu aktivnosti od početka do kraja.*“ (Gospodnetić, 2015, str. 67). Kako bi se ponovio isti sadržaj, nastojeći da se ne izgubi dječji interes, izmjenjuju se različiti načini obrade sadržaja. Najučestaliji načini, ili kako ih Gospodnetić (2015) naziva “osnovni načini rada” su: pokret, aplikacije (slike, lutke), udaraljke (instrumenti koje sviraju djeca), dramatizacija (podjela uloga među djecom, likovi u pjesmi, gluma, pokret, ples) i pjesma ili skladba uklopljena u priču. Kod aktivnog slušanja glazbe prednost imaju aplikacije i pokret. Nešto rjeđe koristi se dramatizacija ili skladba uklopljena u priču. Kod dramatizacije mogu se pojaviti i ostali načini (sviranje, pokret, aplikacije), no ne nužno. Skladba uklopljena u priču najčešće nema potrebu za sintezom ostalih načina jer dobra priča traži ponavljanje (Gospodnetić, 2015). Glavni cilj metodičkog postupka nije učenje pjesme ili brojalice, već produživanje dječje pažnje kako bi što dulje ostala okružena glazbom i istovremeno uživala u njoj. Indirektno će se tijekom aktivnosti ostvariti zadaci razvoja dječjeg sluha, senzibiliteta za ritam, metar, melodiju, i tako dalje. Primjenom različitih metodičkih postupaka, aktivnosti

najčešće traju približno 15 minuta. Iako je pažnja djeteta rane i predškolske dobi kratka, zanimljiv sadržaj, dobar odabir metodičkih postupaka i angažiranost odgojitelja mogu znatno produžiti dječju pažnju i interes za sudjelovanje u aktivnostima (Opašić, 2019). Glazbene aktivnosti su vođenog oblika zbog prirode glazbe da se pjeva, izgovara ili sluša, no odgojitelj ne bi trebao očekivati da se sva djeca aktivno priključe aktivnostima. One su specifične i po tome što sva djeca čuju glazbu iako nužno ne sudjeluju aktivno u glazbenim aktivnosti (Gospodnetić, 2015).

Već od jasljičke dobi poželjno je motivirati djecu i navikavati ih na glazbu kroz razne aktivnosti slušanja i otkrivanja glazbene okoline. Potrebno je kod njih pobuditi interes za slušnu radoznalost i za zvučno u njihovoj okolini te time postaviti temelje za daljnji glazbeni razvoj. U jasljičkoj dobi pogodne su brojalice, kratke pjesme te različite glazbene igre za razvoj ritma, motorike i govora, pa i poticanje radosnog raspoloženja. Od treće godine pa sve do polaska u školu djeca mogu biti uspješna u pjevanju, glazbenim igrama, slušanju i raspoznavanju glazbenih elemenata, čak i sviranju na udaraljka. U ovom razdoblju započinje konkretniji razvoj glazbenih sposobnosti, odnosno, sviranje i pjevanje postaju ritamsko-melodijski precizniji. Međutim, u predškolskim ustanovama glazbene aktivnosti se često povezuju s drugim umjetničkim područjima, tako da je tada glazba ujedno i oblik stvaralačkog razvoja u kojem se dijete razvija u spoznajnom, emotivnom i socijalnom području (Vidulin, 2016).

Glazbene aktivnosti u vrtiću uvelike ovise o sposobnostima i kompetencijama odgojitelja. Za uspješnu provedbu glazbenih aktivnosti odgojitelj mora usvojiti određena znanja, primjerice, glazbene elemente kao što su tempo, ritam, dinamika, ali i metodička znanja. Odgojitelj koji je kompetentan, poznaje načine poučavanja, uvažava individualne sposobnosti i mogućnosti svakog djeteta te u skladu s tim bira metode poučavanja, može razvijati djetetov potencijal (Slunjski, 2001).

3.1 Pjevanje

Pjevanje je jedna od temeljnih glazbenih aktivnosti djeteta u ranoj dobi. Dijete od rođenja sluša svoju okolinu, a s razvojem govora, okolina ga potiče na pjevanje te tako postaje svjesno svog glasa i ispituje svoje mogućnosti (Hegeduš, 2010). Dječje vokalne sposobnosti razvijaju se postepeno. Novorođenče odgovara na glazbeni podražaj gukanjem, dijete od dvije godine može imitirati dijelove pjesme koje čuje, dok dijete od četiri godine može ritamski i

melodijski točno otpjevati cijelu pjesmu (Sloboda, 1985., prema Mendeš, Dobrota, 2022). Oko treće godine postepeno se uključuje u glazbene aktivnosti te je vrlo važno da odgojitelj izabire pjesme primjerene za dob djece. Sadržaj pjesme mora biti razumljiv djetetu, tekst lako pamtljiv, opseg tonova prilagođen dječjem glasu, jednostavan ritam i poželjni su dijelovi koji se ponavljaju (Marić, Goran, 2013). Odgojitelj ne smije inzistirati na točnosti izvođenja visina melodija i memoriranju teksta. Zapravo bi trebao upoznati djecu s različitim stilovima, tonalitetima i mjerama da obogati njihov tonalni i ritamski vokabular, što je preduvjet uspješnom pjevanju. Neizostavno je motiviranje djece koja se teže snalaze u pjevanju s namjerom da što češće zapjevaju i time se zblize i povežu s drugima (Mendeš, Dobrota, 2022).

Grujić (2017) učenje pjesme dijeli u tri etape: prva etapa je uvod, odnosno upoznavanje pjesme i pobuđivanje djetetovog interesa, druga etapa je centralni dio aktivnosti gdje se usvaja pjesma i primjenjuju se postupci za ostvarivanje predviđenih ciljeva i zadataka. Treća etapa ili završni dio gdje se utvrđuje pjesma, doživljaji i tumačenja. Za vrijeme pjevanja odgojitelj može koristiti različite geste, mimiku ili lutku kako bi dodatno pobudio interes i doživljaj kod djece. Lutka je prema Marić, Goran (2013) vrlo jak poticaj koji potiče na pjevanje, ali i ublažava tremu, nesigurnost te pomaže u prevladavanju strahova. Socijalni aspekt tijekom pjevanja se razvija kad dijete pjeva s drugom djecom. Nadalje, razvijaju emocionalnu i socijalnu zrelost jer djeca pjesmom izražavaju svoje osjećaje (Hegeduš, 2010). Dijete pjevanje doživljava kao igru u kojoj je važan doživljaj pjesme. Najpristupačnija tematika dječjih pjesama je ona koja govori o djetetu bliskom okruženju (Marić, Goran, 2013).

Stvaralačko pjevanje, odnosno pjevanje izmišljenih pjesama, je svaki pokušaj djetetovog pjevanja neusvojene pjesme koja nema dužinu pjevanja, nije važno je li cjelovita, strukturirana ili ne, je li namijenjena nekom ili se želi ostvariti određen sadržaj (Voglar, 1980., prema Šarić, 2023). U stvaralačkom pjevanju naglasak je na riječima ili na ritmu i melodiji pjevanja. Najčešće nastaje u spontanijama situacijama. Međutim, ako odgojitelj zahtijeva pjevanje usvojenih pjesama s naglaskom na točnosti interpretacije, kod djece se neće razviti želja za slobodnim izražavanjem glazbe (Šarić, 2023).

3.2. Sviranje

U predškolskim ustanovama sviranje instrumenata se uglavnom realizira u formi pratnje pjevanju ili slušanju glazbe te slobodnog istraživanja (Mendeš, Dobrota, 2022). Najčešće se koriste mala glazbala, odnosno udaraljke. One mogu biti izrađene ili iz kompleta Orffovog instrumentarija. Orffov instrumentarij uključuje udaraljke s određenom visinom

tona, melodijske, ritamske i udaraljke s neodređenom visinom tona (Marić, Goran, 2013). Osim instrumenata, koriste se i dijelovi tijela, primjerice ruke ili noge (Šarić, 2023). Sviranje udaraljki razvija kod djece slušnu osjetljivost te ima značajnu ulogu u poticanju muzikalnosti i psihomotorike (Opašić, 2019). Djetetov prvi susret s instrumentima treba biti oblik istraživanja zvučnih mogućnosti instrumenta, a ne proizvodnja zvukova s tonskim ili ritamskim elementima glazbe. Usporedno s razvojem motoričkih sposobnosti i vježbanjem postupno će se usavršiti i koordinacija pokreta potrebnih za sviranje glazbenih instrumenata (Mendeš, Dobrota, 2022).

Glazbena aktivnost sviranja na udaraljkama može se ostvariti, na primjer, organiziranjem malog orkestra, sviranjem na ritamski predložak i igranjem ritmovima. Odgojitelji često izbjegavaju aktivnosti sviranja, jer instrumenti stvaraju veliku buku prilikom upoznavanja djeteta s glazbenim instrumentima (Gospodnetić, 2015). Glazbala koja su izradila djeca najviše se koriste kod pratnje brojalicama za označavanje metra i ritma, ali i u metodičkim igrama (Opašić, 2019).

Djeca mlađe dobi u igri s instrumentima istražuju zvučne karakteristike glazbenih instrumenata, ostvaruju pozitivan odnos s glazbalima i interes za stvaranje glazbe te prate pjesmu ili izgovoreni tekst. Starija djeca mogu istovremeno pratiti glazbu i izgovoreni tekst, reproducirati brze i spore ritmičke motive, u grupnom sviranju posvećuju pažnju zajedničkom početku i završetku, ostvaruju pozitivan odnos s drugima u skupini, pokazuju međusobno divljenje i toleranciju u postignućima sviranja, usvajaju tehnike sviranja na glazbalima. (Opašić, 2019., prema Denac, 2011).

3.3 Slušanje

Slušanje glazbe utječe na djetetov cjelokupni doživljaj. „Čovjek slušanjem osjeća i doživljava glazbu nevidljivim putem, svojom unutrašnjom, intelektualnom i emocionalnom aktivnošću.” (Marić, Goran, 2013., str. 121). Glazbena osjetljivost se može poticati kod djece predškolske dobi ako su dječji interes i pažnja usmjereni prema skladbi koja se sluša. Kod odabira skladbi za slušanje, potrebno je da odgojitelj obrati pažnju na umjetničku komponentu djela, ali i način kako im približiti kvalitetne glazbene sadržaje (Marić, Goran, 2022). Kratka dječja pažnja zahtjeva biranje kraćih kompozicija zanimljivog karaktera kako bi djeca što duže zadržala interes za slušanjem. Prednost se daje klavirskim minijaturama i programskim kompozicijama, ali prikladne su i kraće orkestralne kompozicije (Opašić, 2019). Mendeš i Dobrota (2022) ističu da je dijete izuzetno fleksibilno i otvoreno za različite vrste glazbe.

Pravilno odabrane kompozicije za određenu dob mogu razviti u djetetu potrebu i naviku slušanja glazbe, što nadalje utječe na razvijanje slušne pažnje (Manasteriotti, 1981).

Postoje dva oblika slušanja glazbe: aktivno i pasivno. Aktivno slušanje dijeli se na cjelovito, gdje se budi doživljaj i emocija, i analitičko koje obuhvaća intelektualnu okupiranost, usmjereno na neki glazbeni element (Sam, 1998). Živa izvedba je najjači doživljaj aktivnog slušanja glazbe u vrtiću. Tada se glazba doživljava čitavim tijelom, a osjećaj se pohranjuje u mozgu. Kasnije slušanje glazbe s nosača zvuka u mozgu rekonstruira prvobitno iskustvo žive glazbe (Gospodnetić, 2015). Prilikom aktivnosti aktivnog slušanja glazbe, potrebna je najava slušanja glazbe. Za vrijeme prvog slušanja djeca najčešće plešu i spontano se kreću te je poželjno šutjeti. Kod drugog slušanja odgojitelj može zadati zadatke kako bi motivirao djecu da bolje dožive djelo oslušujući, na primjer, instrumente, karakter, dinamiku (Gospodnetić, 2015). Sam (1998) također dijeli slušanje glazbe u tri faze: prva faza je uživanje u samom tonu, druga faza odnosi se na asocijativno slušanje i treća faza je intelektualno slušanje, odnosno slušanje gdje slušatelj razlikuje glazbene elemente. Za drugu fazu tvrdi da je negativna jer se djecu potiče na prisjećaju događaja ili doživljaja, usred čega im se odvrća pažnja od same glazbe.

„Pasivno slušanje je ono koje ne izaziva ili ne uključuje emocionalno i intelektualno uživanje“ (Sam, 1998, str. 49). U vrtiću se najčešće primjenjuje za vrijeme igre po centrima aktivnosti. Kao i kod aktivnog slušanja glazbe i kod pasivnog treba obratiti jednaku pažnju na izbor skladbe, njenu kvalitetu te estetski doživljaj jer je njihov utjecaj podjednak (Šarić, 2023). Međutim, Gospodnetić (2015) upozorava da treba izbjegavati neprekidno slušanje glazbe. Navodi da tada djeca neće imati prilike za spontano pjevanje. Također, upućuje odgojitelje da za vrijeme pasivnog slušanja glazbe ne stišavaju glas kod razgovora, već da se ponašaju onako kako se ponaša kad je upaljen radio.

3.4 Igre s pjevanjem i ples

Pokret je najčešći i najprirodniji djetetov odgovor na glazbu. U prvim godinama života djeca usvajaju pokrete promatrajući druge i prilagođavajući se njima i njihovoj glazbenoj okolini (Mendeš, Dobrota, 2022). Pokretne igre i ples u radu s djecom se prakticiraju čim djeca počinju razvijati svoju motoriku, od približno šestog mjeseca djetetovog života pa nadalje. Manasteriotti (1997) tvrdi da glazbene igre prvenstveno razvijaju sposobnost orijentiranja u prostoru, vještine realiziranja jednostavnih ritmova u pokretima i vještinu

izražavanja pokretima raznih elemenata kompozicije (npr. ritam, dinamiku, metar). Već trogodišnje dijete ima razvijenu osnovnu kontrolu mišića, a do šeste svladava osnovne motoričke vještine, koje daljnjom vježbom, omogućuju povećanje brzine voljnih pokreta i njihovu točnost. Dokazano je da igre s pjevanjem utječu na pravilno držanje tijela, koordinaciju pokreta ruku i nogu, na kvalitetu hodanja i trčanja (Manasteriotti, 1971). Također, omogućuju da djeca na zanimljiv način istražuju i upoznaju svoj i tuđi glas te stvaraju nove zvukove. Gospodnetić (2015) navodi kako je cilj igara s pjevanjem stvaranje ugodne atmosfere, neopterećenosti te okoline koja potiče na glazbu. To se odražava na dječje spontano pjevanje i ponavljaju istih melodija više puta.

Knežević (2002) razvrstava igre s pjevanjem po osobinama na igre: biranja, pogađanja, oponašanja, pokreta i različitih improvizacija. Igre s pjevanje mogu biti i u obliku igara oblikovanja, građenja, slikanja tijekom kojih djeca pjevaju (Hegeduš, 2010). Glazba i ples sadržani su i u folkloru. Pravila koja sadrži folklor kratko se i istovremeno s glazbom objašnjavaju djeci, ako je potrebno, kasnije se dodatno pojašnjavaju (Opašić, 2019). Najbolja formacija za izvedbu dječjih igara s pjevanjem je krug jer omogućuje da se svi mogu međusobno vidjeti (Knežević, 2002). Prilikom izvođenja igara s pjevanjem djeca istovremeno pjevaju, izvode pokrete i korake, kreću se prostorom, ponašaju se u skladu s pravilima igre. Navedene aktivnosti sugeriraju na kompleksnost i širinu utjecaja na dječji razvoj. To su igre koje razvijaju afektivne, kognitivne, psihomotoričke sposobnosti i socijalizaciju (Goran, Marić, 2013).

4. Uloga odgojitelja u glazbenim aktivnostima

Prije same aktivnosti potrebno je da odgojitelj odabere sadržaj, da se sam upozna s njime i promisli o načinu na koji će ga predstaviti djeci (Petričević, 2018). Priprema odgojitelja ovisi o njegovom znanju i motiviranosti za promatranje djece, uočavanje i prepoznavanje njihovih potreba. Za odabir kvalitetnih sadržaja važno je da se promišlja o dječjim mogućnostima i trenutnim znanjima, ali i individualnim sposobnostima i mogućnostima na svim razvojnim područjima (Šarić, 2023).

Kako bi se omogućilo samoorganizirano dječje istraživanje prirode, matematičkih i fizikalnih fenomena, zvukova, tonova, melodija, glazbe i još mnogih drugih područja, važno je kvalitetno okruženje. Petrovič-Sočo (2007) smatra kako na kvalitetu socijalnih interakcija, ozračje, pa i sam odgojno-obrazovni potencijal ustanove utječe fizički kontekst. U tom pogledu neophodna je opremljenost vrtića glazbenim instrumentima koji omogućavaju djeci istraživanje glazbe na više razina. Prostorno-materijalno okruženje kod djece može pobuditi želju za istraživanje, rješavanje problema te rezultirati konstruiranjem znanja (Sabljčić, 2023). Oblikovanje glazbenog centra omogućava poticanje muzikalnosti i estetskog doživljaja, razvijanje sluha i osjećaja za ritam, upoznavanje s raznim glazbenicima i glazbenim instrumentima. Glazbeni materijali omogućuju da djeca kreiraju vlastitu igru izražavanja i stvaranja, učenje i suradnja s drugom djecom i odraslima (Šarić, 2023). „*Zanimajući se za zvukove oko sebe koristeći se njima u raznim igrama, dijete shvaća svoju ulogu u zajedničkoj igri s drugom djecom, osjeća pripadnost grupi, surađuje i na taj način spoznaje svoje sposobnosti i mogućnosti te razvija samopouzdanje i pozitivnu sliku o sebi.*“ (Marić, Goran, 2013., str. 181). Takvim pristupom odgovara se na smjernice NKRPOO (2015) o organiziranom prostorno-materijalnom okruženju, u kojem se promišlja o izboru materijala istraživačkog karaktera. Slunjski (2008) također piše o ulozi odgojitelja koji vodi brigu o okruženju u kojem djeca istražuju glazbu te dodaje da osiguravanje takvog okruženja budi osjećaj ugone i zadovoljstva.

Suvremeni odgojitelj u glazbenim aktivnosti preuzima ulogu suigrača koji daje povjerenje djetetu da samostalno odabire pjesmu koju će izvoditi ili potiče na improvizaciju i uključivanje u aktivnosti. Temeljni zadatak odgojitelja je da kod djece pobudi interes za glazbene aktivnosti te da nudi poticaje u skladu s razvojnim mogućnostima djeteta jer su sva djeca sposobna za glazbene aktivnosti. Djecu se ne vrednuje po sluhu, osjećaju za ritam, glazbenom pamćenju ili stvaralačkim sposobnostima i interesima, već ih je potrebno upoznati s novim iskustvima i doživljajima bila ona vokalna ili instrumentalna (Sabljčić, 2023).

5. Metodologija

5.1. Cilj istraživanja i hipoteze

Cilj ovog istraživanja je ispitati kompetencije i stavove odgojitelja/ica o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću te spoznati postupke, načine i učestalost provođenja takvih aktivnosti. Dodatno, istraživanje će ispitati postoje li razlike u ovim aspektima u odnosu na različite demografske karakteristike ispitanika.

Na temelju dosadašnjih spoznaja u ispitivanom području, predviđeni su sljedeći problemi i hipoteze:

Problem 1: Ispitati razlike u kompetencijama i stavovima o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću između odgojitelja koji imaju manje radnog iskustva od onih koji imaju više radnog iskustva.

Hipoteza 1: Odgojitelji koji imaju više radnog iskustva značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji imaju manje radnog iskustva.

Problem 2: Ispitati razlike u kompetencijama i stavovima o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću između odgojitelja s obzirom na stupanj obrazovanja

Hipoteza 2: Odgojitelji koji imaju viši stupanj obrazovanja značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji imaju niži stupanj obrazovanja.

Problem 3: Ispitati razlike u kompetencijama i stavovima o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću između odgojitelja s obzirom na aktivno bavljenje glazbom.

Hipoteza 3: Odgojitelji koji se aktivno bave ili su se bavile glazbom značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji se ne bave aktivno glazbom.

Problem 4: Ispitati razlike u kompetencijama i stavovima o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću između odgojitelja s obzirom na dodatno glazbeno obrazovanje.

Hipoteza 4: Odgojitelji koji imaju dodatno glazbeno obrazovanje značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji nemaju dodatno glazbeno obrazovanje.

5.1.1. Uzorak ispitanika

Podaci su prikupljeni na prigodnom uzorku odgojitelja/ica ($N=103$) iz Međimurske, Varaždinske i Krapinsko-zagorske županije.

5.1.2. Prikupljanje podataka

Podaci su prikupljeni online anketnim upitnikom u travnju, 2024. godine. Ispunjavanje upitnika bilo je u potpunosti anonimno i dobrovoljno te su ispitanici mogli u bilo kojem trenutku odustati od ispunjavanja upitnika.

5.1.3. Instrument

Podaci su prikupljeni online anketnim upitnikom koji se sastoji od tri dijela. Prvi dio odnosi se na demografska obilježja (spol, županija, radno iskustvo, mjesto zaposlenja (grad/selo), završen stupanj obrazovanja, aktivno bavljenje glazbom u slobodno vrijeme te završen stupanj glazbenog obrazovanja).

Zatim su u drugom dijelu slijedila pitanja vezana uz provedbu glazbenih aktivnosti: učestalost provođenja glazbenih aktivnosti, trajanje glazbenih aktivnosti, materijali i oprema koja se koristi prilikom provođenja glazbenih aktivnosti, najučestalije vrste glazbenih aktivnosti i metode obrade sadržaja.

Treći dio upitnika se odnosi na podatke o kompetencijama i stavovima o glazbenim aktivnostima u vrtiću. U svrhu prikupljanja tih podataka konstruirana je „Skala kompetencija i stavova o glazbenim aktivnostima u vrtiću“ s 15 čestica Likertovog tipa od pet stupnjeva (1 = *u potpunosti se ne slažem*, 2 = *ne slažem se*, 3 = *niti se slažem niti se ne slažem*, 4 = *slažem se*, 5 = *u potpunosti se slažem*).

U svrhu konstruktne valjanosti skale, provedena je eksploratorna faktorska analiza (PCA) s oblimin rotacijom, zasićenjima većim od 0.40 i korijenom većim od 1 Skale kompetencija i stavova o glazbenim aktivnostima u vrtiću. Pokazalo se da su podaci faktorijabilni, to jest, pogodni za faktorsku analizu ($KMO = 0.899$; Bartlettov test sfericiteta je 1042,879; $p = 0.000$). Dobivena su tri faktora koji zajedno objašnjavaju 66.54% ukupne varijance (Tablica 1).

Tablica 1.*Faktorska struktura Skale kompetencija i stavova o glazbenim aktivnostima u vrtiću*

Tvrdnje	Faktor		
	1	2	3
1. Mogu prepoznati i odabrati odgovarajuće glazbene primjere za djecu	,902		
2. Promišljam o odabiru skladbi i pjesama koje će djeca slušati	,885		
3. Glazbu koristim kao poticaj/motivaciju pri provođenju drugih aktivnosti (šetnja, obavljanje higijene, vrijeme čekanja ručka, za likovne aktivnosti i dr.)	,850		
4. Glazbene aktivnosti važne su za djetetov cjelokupan razvoj (emocionalni, socijalni, kognitivni)	,837		
5. Dobro poznajem klasičnu glazbenu literaturu (Bach, Mozart, Vivaldi i sl.) koja je primjerena u radu s djecom rane i predškolske dobi	,797		
6. Dobro prepoznajem različite glazbeno-izražajne sastavnice u skladbi (ugodaj, instrumente, tempo, dinamiku, glazbeni oblik i sl.)	,789		
7. Osjećam se kompetentno za provođenje glazbenih aktivnosti	,785		
8. Djeca rane i predškolske dobi trebaju slušati kvalitetnu, djeci primjernu klasičnu glazbu	,780		
9. Poznajem notno pismo i mogu pročitati notni zapis pjesme	,745		
10. Potrebno je svakodnevno provoditi glazbene aktivnosti	,705		
11. Za provedbu glazbenih aktivnosti dovoljno mi je obrazovanje koje se stječe tijekom studija	,450		
12. Osjećam se nesigurno u provedbi glazbenih aktivnosti		,821	
13. Potrebne su mi dodatne edukacije za provođenje glazbenih aktivnosti		,810	
14. Opremljenost vrtića u kojem radim glazbenim resursima (instrumentima, materijalima, prostorom) je zadovoljavajuća			-,691
15. Glazbene aktivnosti nisu dovoljno zastupljene u mojoj ustanovi	,452		,558

S obzirom na to da su drugi i treći faktor zastupljeni sa samo po dvije čestice, oni će se izostaviti iz daljnjih analiza podataka te će se koristiti samo prvi faktor, odnosno jednofaktorska struktura ukupne skale.

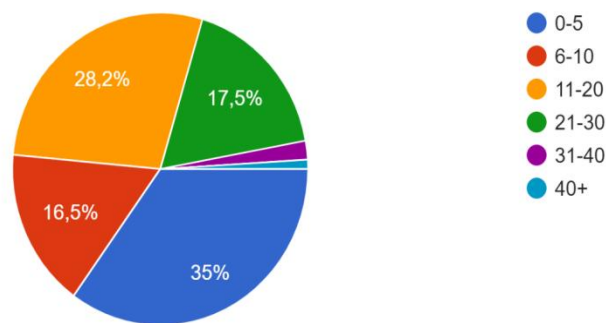
Prvi faktor sadrži 12 tvrdnji koje objašnjavaju 47.14% od ukupne varijance. Sadržajnom analizom čestica u ovom faktoru vidljivo je da se te tvrdnje odnose na važnost provođenja glazbenih aktivnosti u ranoj i predškolskoj dobi i kompetentnost za provođenje takvih aktivnosti te je u tom smislu faktor nazvan *Kompetencije i stavovi*. Uz to, jedna je tvrdnja istovremeno zastupljena u prvom i trećem faktoru. Ista čestica pokazuje veće zasićenje u

trećem faktoru, a analizom sadržaja čestice (*Glazbene aktivnosti nisu dovoljno zastupljene u mojoj ustanovi*) vidljivo je kako ne pripada ostalim česticama iz prvog faktora. Iz tog razloga ona će također biti izuzeta iz daljnjih obrada podataka. Cronbach alpha test je pokazao da ova jednofaktorska struktura pokazuje iznimnu pouzdanost ($\alpha = 0.93$).

6. Rezultati i rasprava

Na početku upitnika ispitivali su se demografskih podaci. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 103 odgojitelja iz Međimurske, Varaždinske i Krapinsko-zagorske županije. Najmanje odgojitelja 7,76% ($N=8$) je iz Krapinsko-zagorske županije, 35,92% ($N=36$) iz Varaždinske i 57,28% ($N=59$) iz Međimurske županije. Ženskog spol je 99% ispitanika, a 1% muškog spola. Većina ispitanika radi u ruralnoj sredini (65%), a manji udio u gradskoj sredini (35%).

Radno iskustvo
103 odgovora

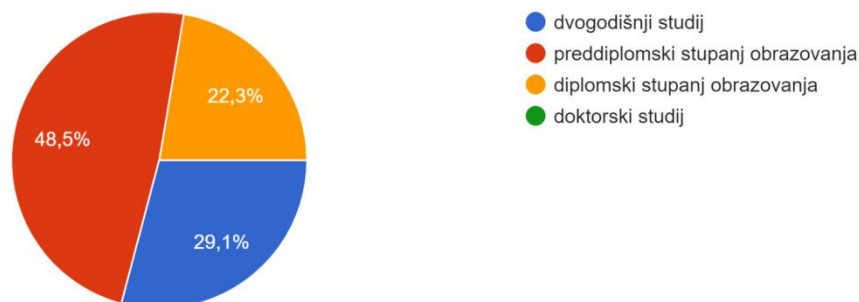
Graf 1. Radno iskustvo odgojitelja

Najviše ispitanika (35%) ima od 0-5 godina radnog iskustva. Zatim slijedi 28,2% ispitanika s 11-20 godina radnog iskustva, 17,5% ima 21-30 godina radnog iskustva, 16,5% ima 6-10 godina radnog iskustva. 1,9% ispitanika ima 31-40 godina radnog iskustva, a 1% više od 40 godina radnog iskustva (Graf 1).

Graf 2. prikazuje strukturu uzorka prema završenom stupanju obrazovanja ispitanika. Najzastupljenij udio ispitanika ima završen preddiplomski stupanj obrazovanja (48,5%), nadalje 29,1% ima završen dvogodišnji stupanj obrazovanja, dok 22,3% ima završen diplomski stupanj obrazovanja.

Završen stupanj obrazovanja

103 odgovora

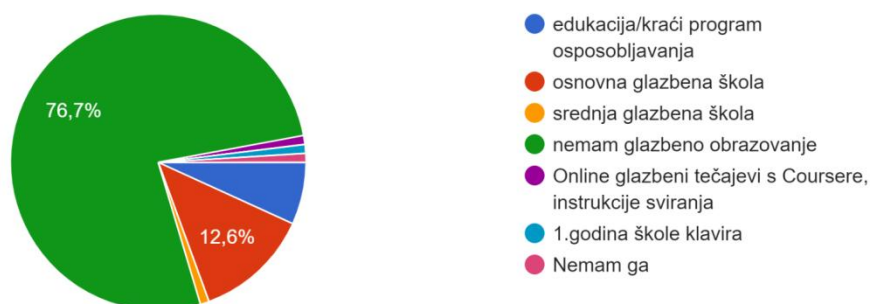
Graf 2. Završen stupanj obrazovanja odgojitelja

Odgovor na pitanje o aktivnom bavljenju glazbenim aktivnostima u slobodno vrijeme ispitanici su samostalno navodili. Radi lakše interpretacije, podaci su raspoređeni u 5 kategorija: pjevanje, sviranje, folklor, ne bave se glazbenim aktivnostima te bez odgovora. Najviše ispitanika, 45,41% nije se bavilo niti se bavi glazbenim aktivnostima u slobodno vrijeme. 27,11% ispitanika sudjelovalo je ili sudjeluje u aktivnostima s pjevanjem (zbor, glazbena škola, samostalno pjevanje), 14,41% ispitanika svira ili je sviralo neki instrument (glazbena škola, tamburaški orkestar, puhački orkestar, kratkotrajne instrukcije), a 5,08% je plesalo i pjevalo u sklopu folklor. 7,62% ispitanika nije odgovorilo na ovo pitanje.

Bogadi (2021) u svom istraživanju dobiva podatke da većina odgojitelja, 52,8% ima pjevačko iskustvo u slobodno vrijeme (u zboru ili klapi), a 47,2% ispitanika nema to iskustvo. Također, ispitalo se odlaze li odgojitelji na koncerte umjetničke glazbe ili baleta na što je 53,8% odgojitelja pozitivno odgovorilo, a 46,2% negativno.

Završeno glazbeno obrazovanje

103 odgovora

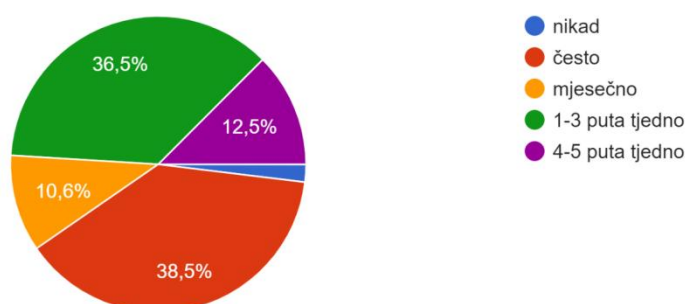

Graf 3. Završeno glazbeno obrazovanje

Najveći broj ispitanika nema završeno glazbeno obrazovanje, točnije njih 76,7%. 12,6% ispitanika ima završenu osnovnu glazbenu školu, a 6,8% edukaciju/kraći program osposobljavanja. 1% ispitanika ima završenu srednju glazbenu školu, 1% jednu godinu škole klavira te 1% online glazbeni tečaj s Coursere i instrukcije sviranja (Graf 3).

Koliko često provodite glazbene aktivnosti?

103 odgovora

Graf 4. Učestalost provođenja glazbenih aktivnosti

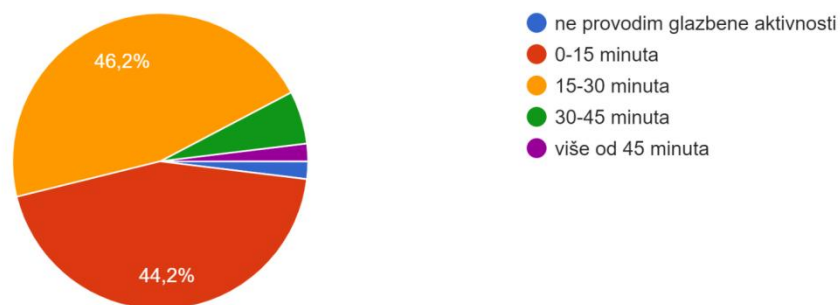
U nastavku upitnika odgojitelji su odgovarali na pitanja vezana uz provođenje glazbenih aktivnosti u praksi. Graf 4. prikazuje strukturu uzorka na temelju učestalosti provođenja glazbenih aktivnosti u vrtiću. Najviše odgojitelja (38,5%) je označilo da često provode glazbene aktivnosti, zatim je 36,5% odgojitelja odgovorilo da provodi glazbene

aktivnosti 1-3 puta tjedno. 21,5% provodi aktivnosti 4-5 puta tjedno, a 10,6% mjesečno. Nikad ne provodi glazbene aktivnosti 1,9% odgojitelja.

Istraživanje Bogadi (2021) pokazalo je kako odgojitelji često provode glazbene aktivnosti tijekom cijelog tjedna što je odgovorilo 68% ispitanika, a 29,8% provodi glazbene aktivnosti samo ponekad, dok 1,5% odgojitelja uopće ne provodi glazbene aktivnosti. Domić (2023) je također ispitala učestalost provođenja glazbenih aktivnosti. U njenom istraživanju 41,3% odgojitelja provodi glazbene aktivnosti 2-3 puta tjedno, 30,4% provodi jednom tjednom, a 15,2% provodi više od tri puta tjedno, njih 13% glazbene aktivnosti rijetko provodi.

Koliko traju vaše planirane glazbene aktivnosti?

103 odgovora

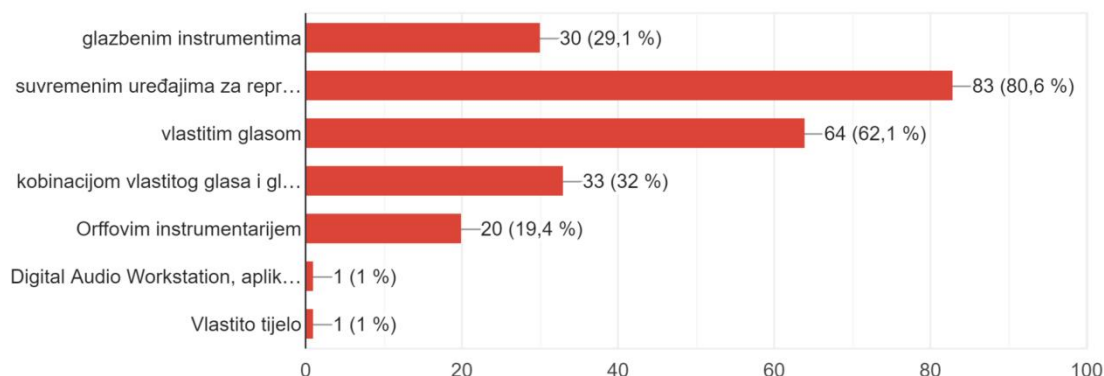

Graf 5. Trajanje planiranih glazbenih aktivnosti

Graf 5. prikazuje procjenu odgojitelja o trajanju njihovih planiranih glazbenih aktivnosti. 46,2% ispitanika označilo je da im planirane glazbene aktivnosti traju 15-30 minuta. 44,2% označilo je da im planirane aktivnosti traju 0-15 minuta. Manji udio ispitanika je označio da aktivnosti traju 30-40 minuta (5,8%), a trajanje glazbene aktivnosti više od 45 minuta je označilo 1,9%. Oni koji ne provode glazbene aktivnosti čine 1,9% od ukupnog broja ispitanika.

U provedbi glazbenih aktivnosti najviše se služim:

103 odgovora

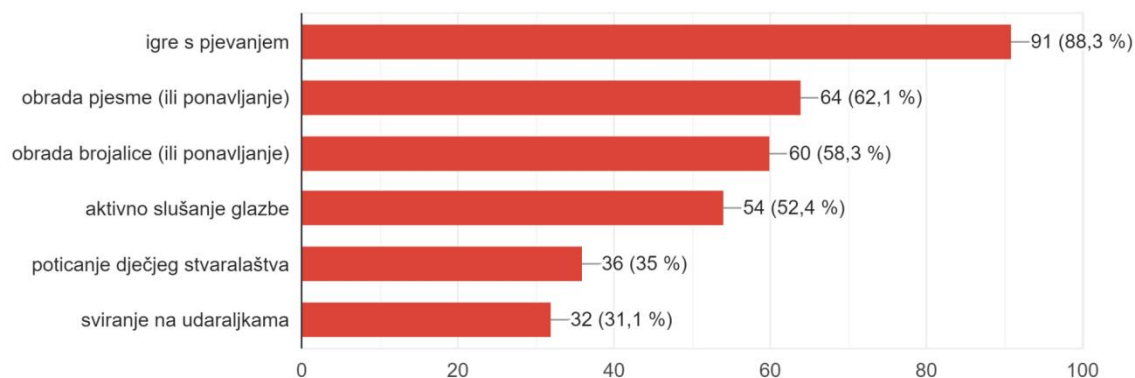
Graf 6. Najčešći materijali za provedbu glazbenih aktivnosti

Graf 6. prikazuje najčešće načine kojim se odgojitelji služe u provedbi glazbenih aktivnosti. Jedan ispitanik je mogao odabrati više odgovora. Najviše odgovora (80,6%) označava da se provedbi glazbenih aktivnosti odgojitelji najviše služe suvremenim uređajima za reprodukciju zvuka (zvučnici, USB, mobitel i dr.) i vlastitim glasom (62,1%). 32% ispitanika koristi kombinacija vlastitog glasa i glazbenog instrumenta, zatim 29,1% koristi glazbene instrumente, 19,4% koristi Orffov instrumentarij. 1% ispitanika je naveo da koriste vlastito tijelo u glazbenim aktivnostima, te također 1% je naveo da koriste Digital Audio Workstation, aplikacije za obradu zvuka.

U istraživanjima Bogadi (2021) ispitanici su procijenili da pjevanje kao glazbenu aktivnost najčešće provode u svom radu (68,9%). Također, i u radu Domić (2023) najviše ispitanika (89,1%) provodi aktivnost pjevanja, dok najslabije zastupljena aktivnost koja se provodi je sviranje na glazbenim instrumentima (58,7%).

Koje vrste glazbenih aktivnosti najviše koristite? (Moguće više odgovora)

103 odgovora

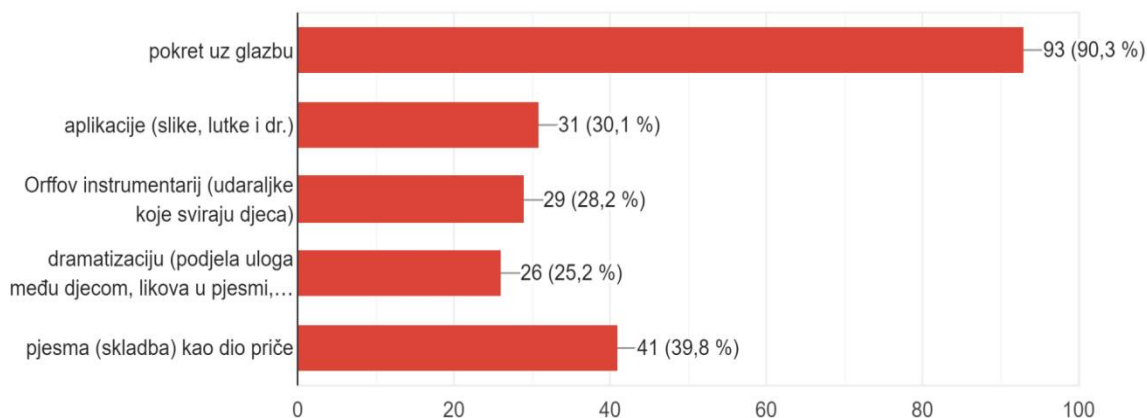
Graf 7. Vrste najviše korištenih glazbenih aktivnosti

Graf 7. prikazuje strukturu uzorka prema vrsti glazbenih aktivnosti koje odgojitelji najviše koriste u radu. Prilikom ispunjavanja anketnog upitnika na ovo pitanje omogućen je odabir više ponuđenih odgovora. U postocima dominiraju igre s pjevanjem koje je označilo 88,3% odgojitelja. Zatim slijedi obrada pjesme (ili ponavljanje) sa 62,1%, obrada brojalice (ili ponavljanje) sa 58,3% ispitanika. 52,4% je izrazilo da koristi aktivno slušanje glazbe, 35% da potiču dječje stvaralaštvo te 31,1% da koristi metodu sviranja na udaraljka.

Graf 8. prikazuje koje metode sadržaja odgojitelji najviše koriste u svom radu. Također je i kod ovog pitanja omogućen odabir više od jednog odgovora. Najviše ispitanika (90,3%) je označilo da koristi metodu pokreta uz glazbu. U manjem postotku su metode: pjesma (skladba) kao dio priče 39,8%, aplikacije (slike lutke i dr.) 30,1%, Orffov instrumentarij (udaraljke koje sviraju djeca) 28,2% te dramatizaciju (podjela uloga među djecom, likova u pjesmi, gluma) 25,2%.

Koje metode obrade sadržaja koristite? (Moguće više odgovora)

103 odgovora

Graf 8. Metode obrade sadržaja

Deskriptivni rezultati skale *Kompetencije i stavovi* su pokazali da odgojitelji najpozitivnije procjenjuju važnost provođenja glazbenih aktivnosti u vrtiću ($M=4,22$), odnosno da su glazbene aktivnosti važne za djetetov cjelokupan razvoj. Visokim je ocjenjena i čestica *Promišljam o odabiru skladbi i pjesama koje će djeca slušati* ($M=4,06$) što može značiti da je odgojiteljima važan pravilan, kvalitetan i svrsishodan izbor glazbenih djela koje će koristiti u provođenju glazbenih aktivnosti. Takvo tumačenje potvrđuje i čestica *Djeca rane i predškolske dobi trebaju slušati kvalitetnu, djeci primjerenu klasičnu glazbu* koja je treća po redu najviše ocjenjena ($M=3,93$). S druge strane, najslabije je ocijenjena čestica *Za provedbu glazbenih aktivnosti dovoljno mi je obrazovanje koje se stječe tijekom studija* ($M=3,07$). Svi deskriptivni pokazatelji ostalih čestica prikazani su u Tablici 2.

Tablica 2.*Deskriptivna obilježja Skale kompetencija i stavova o glazbenim aktivnostima u vrtiću*

	Tvrdnje	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>
	Faktor Kompetencije i stavovi	103	36.90	8.95	12,09	50,45
1.	Potrebno je svakodnevno provoditi glazbene aktivnosti	103	3.85	1.10	1	5
2.	Glazbene aktivnosti važne su za djetetov cjelokupan razvoj (emocionalni, socijalni, kognitivni)	103	4.22	1.19	1	5
3.	Promišljam o odabiru skladbi i pjesama koje će djeca slušati	103	4.06	1.17	1	5
4.	Djeca rane i predškolske dobi trebaju slušati kvalitetnu, djeci primjernu klasičnu glazbu	103	3.93	1.09	1	5
5.	Osjećam se kompetentno za provođenje glazbenih aktivnosti	103	3.44	1.08	1	5
6.	Mogu prepoznati i odabrati odgovarajuće glazbene primjere za djecu	103	3.73	1.12	1	5
7.	Dobro poznajem klasičnu glazbenu literaturu (Bach, Mozart, Vivaldi i sl.) koja je primjerena u radu s djecom rane i predškolske dobi	103	3.24	1.08	1	5
8.	Glazbu koristim kao poticaj/motivaciju pri provođenju drugih aktivnosti (šetnja, obavljanje higijene, vrijeme čekanja ručka, za likovne aktivnosti i dr.)	103	3.59	1.24	1	5
9.	Za provedbu glazbenih aktivnosti dovoljno mi je obrazovanje koje se stječe tijekom studija	103	3.07	1.13	1	5
10.	Dobro prepoznajem različite glazbeno-izražajne sastavnice u skladbi (ugodaj, instrumente, tempo, dinamiku, glazbeni oblik i sl.)	103	3.46	1.13	1	5
11.	Poznajem notno pismo i mogu pročitati notni zapis pjesme	103	3.40	1.23	1	5

Hipoteza 1

Odgojitelji koji imaju više radnog iskustva značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji imaju manje radnog iskustva.

Obzirom na veličinu uzorka, za provjeru svih hipoteza korišteni su neparametrijski testovi. Kako je u upitniku radno iskustvo svrstano u 6 kategorija, za provjeru razlika između ovih grupa proveden je Kruskal-Wallis H testa koji nije pokazao statistički značajnu razliku između odgojitelja s manje radnog iskustva i odgojitelja s više radnog iskustva (0-5 god., n=36; 5-10 god., n=17; 11-20 god., n=30; 21-30 god., n=16; 31-40 god., n=2; 41 i više god., n=2), $\chi^2(2, n=103)=4,86, p=0,43$. Ovakav rezultat nije u skladu s dosadašnjim istraživanjima. U radu Vidulin (2016) vidljiva je statistički značajna razlika pri analizi razlika između

odgojitelja koji imaju radni staž do 10 godina u odnosu na one koje imaju staž iznad 30 godina. Sabljčić (2023) pak u svojem radu potvrđuju postojanje razlike u stavovima odgojitelja prema glazbenim aktivnostima s obzirom na radno iskustvo. Razlike su uočene u stavovima odgojitelja s najviše i najmanje godina radnog iskustva. Odgojitelji s više godina radnog iskustva imaju pozitivnije stavove prema glazbenim aktivnostima u vrtiću. Dobivene rezultate objašnjava činjenicom da odgojitelji tijekom staža sveobuhvatnije percipiraju važnost provođenja glazbenih aktivnosti za razvijanje cjelovitog razvoja djeteta, a time i za razvoj njegovih glazbenih sposobnosti. Ipak, samoprocjena kompetencija odgojitelja za provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću ne pokazuje statistički značajne razlike s obzirom na godine radnog iskustva. Međutim, u istraživanju Bogadi (2021) zaključeno je kako odgojitelji s manje godina radnog staža imaju pozitivnije stavove prema aktivnostima pjevanja, u odnosu na starije odgojitelje.

Za još precizniju usporedbu s dosadašnjim istraživanjima, postojećih šest kategorija iz upitnika je svedeno na dvije kategorije, od 0 do 20 god. i od 21 do 40 i više godina radnog iskustva. Nakon provedenog Mann-Whitney U testa, ipak ni u ovom slučaju nije pronađena statistički značajna razlika između odgojitelja s manje radnog iskustva ($Md=39,31$, $n=54$) i odgojitelja s više radnog iskustva ($Md=38,27$, $n=49$), $U=1088$, $z=-1,55$, $p=0,12$. Prema svemu navedenom, hipoteza 1 nije potvrđena.

Hipoteza 2

Odgojitelji koji imaju viši stupanj obrazovanja značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji imaju niži stupanj obrazovanja.

Nakon provedenog Kruskal-Wallis H testa, uočeno je da ne postoji statistički značajna razlika u procjeni vlastitih kompetencija između odgojitelja koji imaju viši stupanj obrazovanja i odgojitelja koji imaju niži stupanj obrazovanja (dvogodišnji studij, $n=28$; preddiplomski studij, $n=50$; diplomski studij, $n=25$), $\chi^2(2, n=103)=4,74$, $p=0,09$. Dakle, hipoteza 2 nije potvrđena. Ipak, analizom medijana svake skupine vidljivo je kako vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću najslabije procjenjuju odgojitelji s dvogodišnjim studijem ($Md=35,31$), zatim nešto bolje procjenjuju odgojitelji sa završenim preddiplomskim studijem ($Md=38,86$) te na koncu, najpozitivnije procjenjuju odgojitelji s diplomskim studijem ($Md=40,36$).

Ne uzimajući u obzir statističku značajnost i promatrajući medijane, rezultati ovog istraživanja u skladu su s istraživanjem Sablić (2023) koja je utvrdila razliku u stavovima odgojitelja predškolske djece prema glazbenim aktivnostima s obzirom na njihovu stručnu spremu. Odgojitelji s visokom stručnom spremom u odnosu na odgojitelje s višom stručnu spremu imaju pozitivnije stavove prema glazbenim aktivnostima. Također, u istom radu pokazalo se da se odgojitelji s visokom stručnom spremom u odnosu na odgojitelje s višom stručnom spremom procjenjuju kompetentnijim za provođenje glazbenih aktivnosti. Nadalje, odgojitelji s višom razinom obrazovanja, u odnosu na odgojitelje s nižom razinom obrazovanja, imaju pozitivnije stavove prema glazbenim aktivnostima u vrtiću.

Hipoteza 3

Odgojitelji koji se aktivno bave ili su se bavile glazbom značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji se ne bave aktivno glazbom.

Iako su prije u radu podaci o aktivnom bavljenju glazbom raspoređeni u pet kategorija (pjevanje, sviranje, folklor, ne bave se glazbenim aktivnostima te bez odgovora) za potrebe provođenja razlika u procjeni vlastitih kompetencija i stavova o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću ovdje su isti svrstani u dvije kategorije. Oni koji se bave ili su se bavili glazbom (pjevanje, sviranje, folklor) te oni koji se ne bave glazbom (u ovu kategoriju su svrstani i ispitanici koji nisu dali odgovor na ovo pitanje).

Provedenim Mann-Whitney U testom ustanovljena je statistički značajna razlika u procjeni vlastitih kompetencija i stavova o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću između odgojitelja koji se aktivno bave glazbom ($Md=40,36$, $n=40$) i odgojitelja koji se ne bave aktivno glazbom ($Md=38,27$, $n=63$), $U=935$, $z=-2,20$, $p=0,02$. Ovi rezultati u skladu su s rezultatima istraživanja Bogadi (2021) koji pokazuju da odgojitelji koji se bave glazbom u slobodno vrijeme u odnosu na odgojitelje koji se ne bave takvim aktivnostima, imaju pozitivnije stavove prema aktivnostima pjevanja u vrtiću. Prema svemu navedenom možemo ustanoviti da je hipoteza 3 potvrđena.

Hipoteza 4

Odgojitelji koji imaju dodatno glazbeno obrazovanje značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji nemaju dodatno glazbeno obrazovanje.

Mann-Whitney U test pokazao je da postoji statistički značajna razlika u procjeni vlastitih kompetencija i stavova o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću između odgojitelja koji imaju dodatno glazbeno obrazovanje ($Md=42,45$, $n=23$) i odgojitelja koje nemaju dodatno glazbeno obrazovanje ($Md=38,81$, $n=80$), $U=677$, $z=-1,92$, $p=0,05$. Ovi rezultati potvrdili su i rezultate nekih dosadašnjih istraživanja. Bogadi (2021) u svojem istraživanju ukazuje na postojanje razlika u stavovima prema aktivnosti pjevanja s obzirom na dodatnu glazbenu poduku odgojitelja. Odgojitelji koji su pohađali dodatnu glazbenu poduku, u odnosu na odgojitelje bez dodatne glazbene poduke, imaju pozitivnije stavove prema pjevanju kao glazbenoj aktivnosti. Nadalje, odgojitelji sa višom razinom obrazovanja, a time ujedno i boljom glazbenom podukom rezultiraju i boljom samoprocjenom njihovih glazbenih sposobnosti. Odgojitelji koji imaju kvalitetnije glazbeno obrazovanje pridaju veću važnost glazbenim aktivnostima u vrtiću nasuprot odgojiteljima s nedostatnom glazbenom podukom koji su manje zainteresirani za bavljenje glazbenim aktivnostima i ističu poteškoće koje proizlaze iz nedostatne glazbene poduke (Kim, 2013, prema Dobrota 2019). U istraživanju Dobrota (2019) prema Šarić (2023) zaključuje se da odgojitelji često odustanu od izvođenja glazbenih aktivnosti zbog nedostatka glazbenog obrazovanja ili realiziraju samo glazbene aktivnosti prema kojima pokazuju najveći afinitet i za koje se procjenjuju kompetentnijima.

7. Zaključak

Zbog svoje specifične strukture, glazbene aktivnosti razlikuju se od ostalih vrsta aktivnosti koje se provode u vrtiću. One dopiru do svih prisutnih bez nužnosti za aktivnim sudjelovanjem. Hoće li glazbene aktivnosti biti uspješne i kvalitetno provedene ponajprije ovisi o sposobnostima i kompetencijama odgojitelja. U to se ubrajaju i glazbena znanja o glazbenim elementima kao i metodička znanja za oblikovanje aktivnosti, ali i osobna motiviranost.

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati kompetencije i stavove odgojitelja o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću. Istovremeno su se analizirali načini i učestalost provođenja tih aktivnosti. Dobiveni podaci o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću pokazuju kako najviše odgojitelja (38,5%) često provodi glazbene aktivnosti, a vremenski okvir tih aktivnosti je najviše ispitanika (46,2%) označilo da traje od 15 do 30 minuta, što je u skladu s razvojnim mogućnostima djece rane i predškolske dobi. Nadalje, u provedbi glazbenih aktivnosti ispitanici se najviše služe suvremenim uređajima za reprodukciju zvuka, čak njih 80,6%, što ukazuje na utjecaj globalne promjene vezane uz dostupnost medija. Time se korištenje vlastitog glasa stavlja na 2. mjesto sa 62,1%. Najčešća vrsta aktivnosti za obradu glazbenog sadržaja su igre s pjevanjem što je označilo 88,3% ispitanika, a čak 90,3% ispitanika za metodu obrade sadržaja najviše koristi pokret uz glazbu što se podudara s prethodnom tvrdnjom.

U analizi postavljenih hipoteza pokazalo se kako ne postoji statistički značajna povezanost u procjeni vlastitih kompetencija i stavova odgojitelja s obzirom na radno iskustvo te na razinu obrazovanja. Iako se pokazalo, kako uzevši u obzir medijalne rezultate podataka iz kategorije odnosa stavova i kompetencija odgojitelja i razine obrazovanja odgojitelja, postoji razlika u stavovima. Rezultati su ukazali kako odgojitelji s višom razinom obrazovanja imaju pozitivniji stav prema glazbenim aktivnostima u vrtiću. Međutim, treća hipoteza (odgojitelji koji se aktivno bave ili su se bavili glazbom značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koje se ne bave aktivno glazbom) i četvrta hipoteza (odgojitelji koji imaju dodatno glazbeno obrazovanje značajno pozitivnije procjenjuju vlastite kompetencije i stavove o provođenju glazbenih aktivnosti u vrtiću od onih koji nemaju dodatno glazbeno obrazovanje) su potvrđene. Obje hipoteze potvrđene su i u drugim istraživanjima što sugerira da odgojitelji s kvalitetnijim glazbenim obrazovanjem i dodatnim glazbenim iskustvom pridaju veću važnost glazbenim aktivnostima.

Često su upravo nesigurnost i neznanje prediktori za ne provođenje ili rijetko provođenje glazbenih aktivnosti u vrtiću. Glazbeni nedostaci trebali bi se obogaćivati kroz proces cjeloživotnog učenja kao i ostala područja u kojima se uočava nedostatak znanja i potreba za unapređenjem i usavršavanjem. Glazba je u dječjoj dobi prirodan dio njihove svakodnevice te ne zahtijeva posebnu opremu čime je čini lako dostupnom. Samo uz osobnu motiviranost odgojitelja i ustrajnost u vježbanju, čak i glazbeno “netalentirani” odgojitelji mogu pružiti djeci kvalitetne glazbene sadržaje. Ovo istraživanje je provedeno u želji da se istraži imaju li čimbenici poput razine obrazovanja odgojitelja, radnog iskustva, i slično, utjecaj na učestalost provođenja glazbenih aktivnosti, ili su one ipak pod utjecajem osobnih stavova i pojedinčevih skolnosti glazbi. Iako i jedni i drugi čimbenici djeluju na stav pojedinca, istraživanje je pokazalo kako osobni stavovi ipak imaju jači utjecaj u odnosu na obrazovne, kompetencijske čimbenike.

8. Literatura

1. Anđelić, A. (2022). *Mišljenja "nestručne zamjene" o odgajateljskoj profesiji*. (Diplomski rad). Rijeka: Sveučilište u Rijeci, Učiteljski fakultet u Rijeci. Preuzeto s: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ufri:1191/datastream/PDF/view>
2. Bačlija Sušić, B. (2018). Glazbene kompetencije odgojitelja u svjetlu samorefleksija studenata ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. *Croatian Journal of Education: Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 25(1), 113-129. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/clanak/296214>
3. Bogadi, A. (2021). *Stavovi odajatelja predškolske djece prema aktivnostima pjevanja* (Završni rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. Preuzeto s: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffst:3054>
4. Borota, B., Gortan-Carlin, I.P. (2016). *Suvremeni pristupi glazbeno darovitoj djeci rane i predškolske dobi*. Zadar: Sveučilište u Zadru, Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja
5. Denac, O. (2011). *Z igro čarobni svet glasbe: didaktični priročnik za glasbo v vrtcu in prvem razredu osnovne šole*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
6. Domić, M. (2023). *Kompetencije odgojitelja u planiranju i provođenju glazbenih aktivnosti u praksi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja* (Diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. Preuzeto s: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:251429>
7. Gospodnetić, H. (2015). *Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima*. Zagreb: Mali profesor.
8. Grujić, G. (2017). *Metodički aspekti u muzičkom vaspitanju djece predškolskog uzrasta*. Beograd: Klett.
9. Habuš Rončević, S. (2014). Neke suvremene uloge odgojitelja u glazbenom odgoju djece rane i predškolske dobi. *Magistra Iadertina*, 9(1), 179-187. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/137253>
10. Hegeduš, A. (2010). *Obrazovanje i glazbene sposobnosti odgojitelja* (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/file/443167>
11. Knežević, G. (2002). *Naše kolo veliko*. Zagreb: Ethno

12. Krstović, J. (2009). Odrzi sveučilišnog obrazovanja odgajatelja na koncept novog profesionalnizma: izazovi i dileme. *Međunarodna konferencija o naprednim i sustavnim istraživanjima. Simpozij Kurikulumi ranog odgoja i obveznog obrazovanja* (pp. 173–184). Zabreb: Učiteljski fakultet
13. Manasteriotti, V. (1971). *Muzički odgoj na početnom stupnju: Metodske upute za odgajatelje i nastavnike razredne nastave*. Zagreb: Školska knjiga.
14. Manasteriotti, V. (1977). *Metodske upute za odgajatelje i nastavnike razredne nastave* (IV izdanje). Zagreb: Školska knjiga.
15. Manasteriotti, V. (1981). *Prvi susret djeteta s muzikom*. Zagreb: Školska knjiga.
16. Marić, Lj. i Goran, Lj. (2013). *Zapjevajmo radosno: Metodički priručnik za odgojitelje, studente i roditelje*. Zagreb: Golden Marketing – Tehnička knjiga.
17. Mendeš, B., Dobrota, S. (2022) Glazba u kurikulumu ranoga i predškolskoga odgoja. *Croatian Journal of Education, Vol.25; No.2/2023*, str: 639-671. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/clanak/443179>
18. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NN 05/15). Preuzeto 16.02.2024. s: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/nacionalni-kurikulum/nacionalni-kurikulum-za-rani-i-predskolski-odgoj-i-obrazovanje/3478>
19. Miočić, M. (2012). Kultura predškolske ustanove u svjetlu glazbenih kompetencija odgojitelja. *Magistra Iadertina*, 7(1): 73-87. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/99893>
20. Opašić, L. (2019). *Provođenje glazbenih aktivnosti u suvremenoj odgojno-obrazovnoj praksi* (Završni rad). Petrinja: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s: <https://repositorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg:1220>
21. Petričević, K. (2018). *Ozvučena priča kao način poticanja dječjeg glazbenog stvaralaštva*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s: <https://repositorij.ufzg.unizg.hr/islandora/object/ufzg:539>
22. Petrovič-Sočo, B. (2007). *Kontekst ustanove za rani odgoj i obrazovanje-holistički pristup*. Zagreb: Mali profesor
23. Pintar, Ž. (2020). Suvremeni odgojitelj kao pedagoški praktičar [Contemporary Educator as a Pedagogical Practitioner]. *Metodički obzori [Horizons of Teaching Methodology]*, 15(28), 93-109.
24. Sabljčić, M. (2023). *Stavovi odgajatelja predškolske djece prema glazbenim aktivnostima u vrtiću i samoprocjena glazbenih kompetencija* (Diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. Preuzeto s: <https://zir.nsk.hr/en/islandora/object/ffst%3A4027>

25. Sam, R. (1998). *Glazbeni doživljaj u odgoju djeteta*. Rijeka: Glosa, d.o.o.
26. Šarić, I. (2023). *Glazbene preferencije djece rane i predškolske dobi- hipoteza otvorenosti* (Diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet. Preuzeto s: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ffst%3A4057>
27. Sloboda, J. A. (1985). *The musical mind: The cognitive psychology of music*. Clarendon Press.
28. Slunjski, E. (2001). *Integrirani predškolski kurikulum: rad djece na projektima*. Zagreb: Mali profesor.
29. Slunjski, E. (2008). *Dječji vrtić zajednica koja uči-mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*. Zagreb: Spektar Media
30. Vidulin, S. (2016). Glazbeni odgoj djece u predškolskim ustanovama: mogućnosti i ograničenja. *Život i škola, LXII(1)* str. 221-234. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/165136>
31. Vitko, L. (2022). *Dodatno glazbeno obrazovanje u radu odgojitelja* (Završni rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet. Preuzeto s: <https://zir.nsk.hr/islandora/object/ufzg:3552>
32. Voglar, M. (1989). *Otrok in glasba*. Ljubljana: DZS.

9. Prilozi

9.1 Online anketni upitnik

Kompetencije i stavovi odgojitelja o glazbenim aktivnostima u vrtiću

Poštovani odgojitelji, pred Vama se nalazi upitnik u kojem se ispituju stavovi odgojitelja o glazbenim aktivnostima u vrtiću. Ovo istraživanje se provodi u svrhu izrade diplomskog rada i u potpunosti je anonimno i dobrovoljno. Vaša mišljenja i stavovi su izuzetno važni te vas stoga molim da pažljivo pročitate pitanja i tvrdnje te iskreno odgovorite na sva pitanja. Dobiveni rezultati koristit će se isključivo u istraživačke svrhe.

Unaprijed hvala.

1. Spol

- Muško
- Žensko

2. Radno iskustvo

- 0-5
- 6-10
- 11-20
- 21-30
- 31-40
- 40+

3. Županija u kojoj radite

4. Gdje se nalazi vaš vrtić

- Gradska sredina
- Ruralna sredina

5. Završen stupanj obrazovanja

- dvogodišnji studij
- preddiplomski stupanj obrazovanja
- diplomski stupanj obrazovanja
- doktorski studij

6. Bavite li se ili ste se bavili aktivno glazbom u vaše slobodno vrijeme? Ako da, navedite na koji način (pjevao/la u zboru, svirao/la u tamburaškom orkestru itd.)

7. Završeno glazbeno obrazovanje

- edukacija/kraći program osposobljavanja
- osnovna glazbena škola
- srednja glazbena škola
- nemam glazbeno obrazovanje
- Ostalo:

8. Koliko često provodite glazbene aktivnosti?

- nikad
- često
- mjesečno
- 1-3 puta tjedno
- 4-5 puta tjedno

9. Koliko traju vaše planirane glazbene aktivnosti?

- ne provodim glazbene aktivnosti
- 0-15 minuta
- 15-30 minuta
- 30-45 minuta
- više od 45 minuta

10. U provedbi glazbenih aktivnosti najviše se služim:

- glazbenim instrumentima
- suvremenim uređajima za reprodukciju zvuka (zvučnici, USB, mobitel i dr.)
- vlastitim glasom
- kombinacijom vlastitog glasa i glazbenog instrumenta
- Orffovim instrumentarijem
- Ostalo:

11. Koje vrste glazbenih aktivnosti najviše koristite? (Moguće više odgovora)

- igre s pjevanjem
- obrada pjesme (ili ponavljanje)
- obrada brojalice (ili ponavljanje)
- aktivno slušanje glazbe
- poticanje dječjeg stvaralaštva

- sviranje na udaraljka

12. Koje metode obrade sadržaja koristite? (Moguće više odgovora)

- pokret uz glazbu
- aplikacije (slike, lutke i dr.)
- Orffov instrumentarij (udaraljke koje sviraju djeca)
- dramatizaciju (podjela uloga među djecom, likova u pjesmi, gluma)
- pjesma (skladba) kao dio priče

13. U datim tvrdnjama na skali od 1 (u potpunosti se ne slažem) do 5 (u potpunosti se slažem) zaokružite koliko se slažete, odnosno ne slažete s navedenim tvrdnjama.

1. Potrebno je svakodnevno provoditi glazbene aktivnosti
2. Glazbene aktivnosti važne su za djetetov cjelokupan razvoj (emocionalni, socijalni, kognitivni)
3. Opremljenost vrtića u kojem radim glazbenim resursima (instrumentima, materijalima, prostorom) je zadovoljavajuća
4. Glazbene aktivnosti nisu dovoljno zastupljene u mojoj ustanovi
5. Promišljam o odabiru skladbi i pjesama koje će djeca slušati
6. Djeca rane i predškolske dobi trebaju slušati kvalitetnu, djeci primjernu klasičnu glazbu
7. Osjećam se kompetentno za provođenje glazbenih aktivnosti
8. Mogu prepoznati i odabrati odgovarajuće glazbene primjere za djecu
9. Dobro poznajem klasičnu glazbenu literaturu (Bach, Mozart, Vivaldi i sl.) koja je primjerena u radu s djecom rane i predškolske dobi
10. Glazbu koristim kao poticaj/motivaciju pri provođenju drugih aktivnosti (šetnja, obavljanje higijene, vrijeme čekanja ručka, za likovne aktivnosti i dr.)
11. Za provedbu glazbenih aktivnosti dovoljno mi je obrazovanje koje se stječe tijekom studija
12. Osjećam se nesigurno u provedbi glazbenih aktivnosti
13. Dobro prepoznajem različite glazbeno-izražajne sastavnice u skladbi (ugodaj, instrumente, tempo, dinamiku, glazbeni oblik i sl.)
14. Poznajem notno pismo i mogu pročitati notni zapis pjesme
15. Potrebne su mi dodatne edukacije za provođenje glazbenih aktivnosti

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istog nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)